

Muzeum Polskich Formacji Granicznych

<https://muzeumsg.strazgraniczna.pl/muz/formacje-ochrony-granic/rys-historyczny/1945-1990/24050,Bieszczadzka-Brygada-WOP.html>
2025-01-22, 12:39

Bieszczadzka Brygada WOP

Do ochrony granicy wschodniej z Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich od rzeki Sołokija w rejonie Uhnowa (pow. Tomaszów Lubelski) do Przełęczy Użockiej w Karpatach Wschodnich oraz odcinka granicy południowej z Czechosłowacją od Przełęczy Użockiej do rejonu Baligrodu (pow. Lesko) sformowano w grudniu 1945 roku 8 Oddział Ochrony Pogranicza z miejsce postoju w Przemyślu. Pod względem organizacyjnym w skład Oddziału wchodziły: dowództwo, sztab i pododdziały przysztabowe, Grupa Manewrowa, Komendy Odcinka (Lubaczów, Przemyśl, Olszanica, Baligród), 16 strażnic, Przejściowe Punkty Kontrolne (Lubaczów, Przemyśl, Olszanica, Radoszyce, Łupków). We wrześniu 1946 roku na bazie 8 Oddziału utworzono Rzeszowski Oddział Wojsk Ochrony Pogranicza nr 8, który w marcu 1948 roku przekształcił się w 15 Brygadę Ochrony Pogranicza. Jednocześnie Komendy Odcinków przemianowano w Samodzielne Bataliony Ochrony Pogranicza. Na mocy rozkazu Ministra Bezpieczeństwa Publicznego z 3 czerwca 1950 roku w miejsce 15 Brygady Ochrony Pogranicza utworzono 26 Brygadę Wojsk Ochrony Pogranicza. W jej skład wchodziły: dowództwo, sztab i pododdziały przysztabowe, Bataliony Wojsk Ochrony Pogranicza (Lubaczów, Przemyśl, Olszanica, Baligród), 18 strażnic, Graniczne Placówki Kontrolne (Medyka, Bakończyce). W 1951 roku w związku z wymianą odcinków granicznych między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich przeniesiono Batalion Wojsk Ochrony Pogranicza z Olszanicy do Ustrzyk Dolnych. Na granicy polsko – radzieckiej sformowano także nową Graniczną Placówkę Kontrolną w Krościenku. W 1952 roku wobec rozformowania 1 Brygady Wojsk Ochrony Pogranicza w Krośnie nad Wisłokiem podległy jej odcinek i pododdziały przyjęła 26 Brygada Wojsk Ochrony Pogranicza. Zmiany organizacyjne, przeprowadzone w Wojskach Ochrony Pogranicza po 1956, roku doprowadziły do likwidacji 26 Brygady i utworzenia w jej miejsce dwóch samodzielnych jednostek: Grupy Manewrowej Wojsk Ochrony Pogranicza i Samodzielnego Oddziału Zwiadowczego Wojsk Ochrony Pogranicza. Grupa Manewrowa dzieliła się na dowództwo, pododdziały obsługi, wydział polityczny, kompanię piechoty i specjalną oraz kwatermistrzostwo. W skład Samodzielnego Oddziału Zwiadowczego wchodziły natomiast dowództwo, Placówki Wojsk Ochrony Pogranicza (Medyka, Hermanowice, Lutowiska, Krościenko, Sołotwina, Korczowa) i Graniczne Placówki Kontrolne (Medyka, Krościenko). Utworzone samodzielne jednostki działały rok, w kwietniu 1957 roku zostały zlikwidowane, a na ich bazie sformowano 26 Oddział Wojsk Ochrony Pogranicza. Dzielił się on na dowództwo, sztab i pododdziały dowodzenia, wydziały (zwiadowczy, ogólny), kompanie piechoty, Placówki Wojsk Ochrony Pogranicza (Sołotwina, Korczowa, Medyka, Hermanowice, Lutowiska, Krościenko), Graniczne Placówki Kontrolne (Medyka, Krościenko). W 1964 roku utworzono Batalion Ochrony Pogranicza Sanok, w związku z

przyjęciem do ochrony wschodniego odcinka Karpackiej Brygady Wojsk Ochrony Pogranicza (cztery lata później odcinek ten wrócił z powrotem do Karpackiej Brygady Wojsk Ochrony Pogranicza). W 1959 roku 26 Oddział otrzymał nazwę regionalną: 26 Przemyski Oddział Wojsk Ochrony Pogranicza. W styczniu 1976 roku Przemyski Oddział został przeformowany w Bieszczadzką Brygadę Wojsk Ochrony Pogranicza. Pod względem organizacyjnym dzieliła się ona na: dowództwo, sztab, pododdziały dowodzenia, wydziały, sekcje, batalion odwodowy, Strażnice Wojsk Ochrony Pogranicza (Sołotwnia, Korczowa, Medyka, Hermanowice, Lutowska, Krościenko), Graniczne Placówki Kontrolne (Medyka). W 1989 roku podporządkowano Brygadzie Nadbużański Batalion Wojsk Ochrony Pogranicza w Chełmie Lubelskim wraz z odcinkiem i pododdziałami oraz Granicznym Przejściem Kontrolnym Dorohusk. W powyższym stanie organizacyjnym Brygada przetrwała do 15 maja 1991 roku, tj. do czasu rozformowania i utworzenia Bieszczadzkiego Oddziału Straży Granicznej.

Bibliografia: Jackiewicz Z.; Wojska Ochrony Pogranicza 1945 – 1991. Krótki Informator Historyczny, Kętrzyn 1998.